

Botkyrka kommun

Rektorn vid Tullingebergsskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Tullingebergsskolan
i Botkyrka kommun

Tillsyn i Tullingebergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Botkyrka kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Tullingebergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 oktober 2012.

Fakta om skolan

Tullingebergsskolan ligger i området Tullinge i Botkyrka kommun. Vid tillfället för tillsynen har skolan 232 elever i förskoleklass och grundskola årskurserna 1-5. Skolan har även 17 elever som tillhör grundsärskolan. Samtliga elever i grundsärskolan läser huvudsakligen ämnesområden. För ledningen av skolan ansvarar en rektor.

Enligt den nationella uppföljningsstatistiken (SIRIS) nådde mellan 79 och 100 procent av eleverna kravnivåerna i de nationella ämnesproven i årskurs 3 i matematik år 2011. Av samtliga delprov hade fyra delprov bättre resultat jämfört med riket medan tre hade sämre resultat. I svenska uppnådde mellan 67 och 96 procent av eleverna kravnivåerna. Alla delprov utom två hade sämre resultat jämfört med riket. I ett delprov, Elevens högläsning, uppnådde 67 procent av eleverna kravnivån, vilket är betydligt sämre än motsvarande resultat för riket.

Enligt kommunens resultatsammanställning för Tullingebergsskolan 2011 uppnådde sammantaget 63 procent av eleverna i årskurs 3 samtliga kravnivåer i de nationella ämnesproven i matematik och 52 procent i svenska. I svenska hade pojkarna betydligt sämre resultat än flickorna.

Enligt skolans egna uppgifter och kommunens sammanställning uppnådde 96 procent av eleverna i årskurs 5 målen i engelska, matematik, svenska samt i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena år 2011. I ett ämne, idrott och hälsa, är resultatet lägre, 81 procent. Enligt rektorn beror detta på att några elever inte lärt sig simma. I övriga ämnen uppnådde samtliga elever målen för årskurs 5.

För eleverna i grundsärskolan finns elevernas resultat redovisade i deras individuella utvecklingsplaner. I skolans Kvalitetsredovisning 2011 för sarskolan finns en kort verksamhetsövergripande sammanfattning över elevernas resultat.

Helhetsbedömning

Tullingebergsskolan leds av en rektor och tillsynen visar att det finns flera elever på skolan som inte når kunskapskraven. Framför allt har pojkarna låga resultat vid de nationella ämnesproven i svenska i årskurs 3.

Tillsynen visar att lärarna utarbetar individuella utvecklingsplaner och skriver skriftliga omdömen. Elevernas kunskapsutveckling följs upp och analyseras både på en individuell och på en skolövergripande nivå.

Det finns dock brister i skolans arbete med att ge alla elever trygghet och studiero. Flera föräldrar har inför tillsynen av Tullingebergsskolan hört av sig till Skolinspektionen och uttryckt en stark oro för situationen i en av klasserna vid skolan. Trots att rektorn vidtagit en rad åtgärder för att komma tillrätta med situationen har det enligt föräldrarna inte skett någon nämnvärd förbättring. Detta bekräftas också av rektorn som anser att hon som ensam skolledare inte hunnit följa upp situationen i klassen i tillräcklig utsträckning. Att det finns vissa brister i studiero på skolan bekräftas också av den enkät som Skolinspektionen genomfört inför tillsynen av skolorna i Botkyrka kommun. I denna framkommer att nästan en tredjedel av eleverna i årskurs 5 i Tullingebergsskolan tycker att andra elever stör ordningen i klassrummet. Även ett stort antal föräldrar som besvarat Skolinspektionens enkät uppger att deras barn har svårt att arbeta för att det är så hög ljudnivå.

Tillsynen visar vidare att det finns elever som inte får särskilt stöd trots att de bedömts ha behov av detta. Åtgärdsprogram har inte heller utarbetats för samtliga elever som bedömts ha behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogrammen behöver förtydligas bland annat när det gäller beskrivning av elevernas behov och hur åtgärdsprogrammen ska följas upp. Utöver detta saknar Tullingebergsskolan personal för att ge elever den vägledning de har rätt att få inför framtida studie- och yrkesval. Skolbibliotek saknas.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att rektor och lärare vidtar åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår också att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

I den enkät som Skolinspektionen genomförde under maj månad 2012 inför tillsynen av skolorna i Botkyrka kommun framkommer att nästan en tredjedel av eleverna i årskurs 5 i Tullingebergsskolan tycker att andra elever stör ordningen i klassrummet. Mer än hälften av de vårdnadshavare i Tullingebergsskolan som besvarat Skolinspektionens enkät (42 föräldrar) uppger också att deras barn har svårt att arbeta för att det är så hög ljudnivå. Inför tillsynen av Tullingebergsskolan har telefonsamtal och e-post inkommit till Skolinspektionen från flera föräldrar som uttryckt stark oro för situationen i en klass vid Tullingebergsskolan. Föräldrarna lämnar bland annat uppgifter om bristande studiero, "oordning" och ett verbalt och fysiskt hårt klimat i klassen. Enligt föräldrarna förekommer både kränkande och nedsättande kommentarer eleverna mellan. Skolan har enligt föräldrarna vidtagit en rad åtgärder för att komma tillrätta med situationen utan att det skett någon nämnvärd förbättring.

Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det finns stora brister i studiero i den klass som föräldrarna hänvisar till. Enligt rektorn fick hon redan ett par veckor in på höstterminen kännedom om problem i klassen. Vissa åtgärder har vidtagits, bland annat har antalet vuxna i klassen utökats med en elevassistent och klassen delats i två grupper. Hon har också haft samtal med

ansvarig lärare och den fritidspedagog som arbetar i klassen. Åtgärderna har dokumenterats och följts upp. Hon påpekar dock att hon som ensam skolledare inte hunnit prioritera detta arbete och inte vidtagit tillräckliga åtgärder, till exempel har hon inte hunnit med att göra lektionsbesök förrän helt nyligen. De vuxna i klassen har inte heller fått den handledning som de enligt rektorn är i behov av. Idag finns dock enligt rektorn en handlingsplan med en rad åtgärder som planeras vidtas inom kort, bland annat har en psykolog anlåtats för att ge de vuxna i klassen handledning, samarbetsövningar med eleverna är inplanerade och utredningar om elevers behov av särskilt stöd kommer att påskyndas. Skolinspektionen vill poängtera att det är rektorns ansvar att vidta åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

För Tullingebergsskolan finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i elevernas trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 3 § och 6 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan, avsnitt 1, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Säkerställa att rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska anmälan ske till rektorn om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om ele-

ven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges detta.

Enligt rektorn finns det elever vid Tullingebergsskolan som inte kunnat ges det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av. Till exempel har utredningar visat att några elever är i behov av specialpedagogiska insatser. Eftersom det enligt rektorn inte finns tillräckligt med specialpedagogisk kompetens har skolan inte kunnat erbjuda detta till elever som bedömts ha behov av detta. Rektorn har lämnat in en ansökan till specialistenheten vid Läs- och skrivpedagogiskt centrum i Botkyrka kommun om att få specialpedagogiskt stöd men fått avslag på sin ansökan. Det finns enligt rektorn också elever vid Tullingebergsskolan som bedöms ha behov av undervisning i mindre grupp men att detta inte kunnat ges eftersom det enligt rektorn saknas resurser på skolan för att anställa utbildad personal som kan ansvara för en sådan grupp. Skolinspektionen vill poängtera att rektorn enligt skollagen är skyldig att se till att elever erbjuds det särskilda stöd som de bedöms ha behov av. Bristande ekonomiska resurser kan aldrig vara ett godtagbart skäl till att särskilt stöd inte ges.

Enligt skollagen rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Vid Tullingebergsskolan finns en handlingsplan, en så kallad åtgärdstrappa, som skolan följer vid akuta händelser eller när elever har svårigheter i skolarbetet. Av denna framkommer bland annat att samråd sker med elevhälsan och att rektorn fattar beslut om utredning och åtgärdsprogram. Enligt rektorn har det hänt att elever som rektorn bedömer har behov av särskilt stöd inte fått åtgärdsprogram eftersom utredningen dragit ut på tiden. Skolinspektionen har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram från hösten 2012. Av dessa framgår bland annat elevens svårigheter och vilka åtgärder skolan avser vidta. Däremot är det inte tydligt vilka behov eleven har och inte heller hur åtgärdsprogrammen ska följas upp. Överklagandehänvisning till Skolväsendets överklagarnämnd saknas.

Tillsynen visar sammanfattningsvis att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd och med åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 3§ och 8-10 §§ skollagen samt Lgr 11 avsnitt 2.2

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska enligt skollagen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

För eleverna i Tullingebergsskolan finns ingen studie- och yrkesvägledare och eleverna har enligt rektorn inte tillgång till någon personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning kan tillgodoses.

Skolinspektionen konstaterar att alla elever i Tullingebergsskolan inte har tillgång till den utbildning som avses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 8 §, 2 kap. 29 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.6

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ska enligt förarbetena ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syfte att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid Tullingebergsskolan finns för närvarande inget skolbibliotek, enligt rektorn. Det pågår ombyggnation i skolan och böckerna finns för därför nedpackade i lådor. Planer finns på att skapa ett skolbibliotek. Flera klasser brukar enligt rektorn gå iväg till folkbiblioteket i Tullinge centrum. Det varierar dock mellan olika klasser hur ofta eleverna besöker biblioteket. Skolinspektionen konstaterar att skollagens krav på skolbibliotek med olika typer av litteratur, informationsteknik och andra medier inte är uppfyllt. Alla elever i Tullingebergsskolan har därmed inte tillgång till ett skolbibliotek som kontinuerligt används som en del av elevernas utbildning.

Tillsynen visar att eleverna vid Tullingebergsskolan inte har tillgång till skolbibliotek på det sätt som anges i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 35-36 §§,

Handläggningsrutiner

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Se till att bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas.

Motivering

Enligt skollagen ska den som erbjuds en anställning vid en skola lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammal. Den som inte lämnat registerutdrag får inte anställas.

Enligt rektorn vid Tullingebergsskolan finns rutiner att efterfråga registerutdrag vid anställning av ny personal. Vid några tillfällen har det dock hänt att skolan med mycket kort varsel har använt sig av vikarier som någon i personalen känt till trots att denne inte har lämnat utdrag ur belastningsregistret. Den personen har då enligt rektorn inte fått lämnas ensam med barngruppen. Enligt Skolinspektionen strider skolans hantering mot författningarnas bestämmelser som säger att den som inte lämnat registerutdrag inte får anställas.

Tillsynen visar att det finns vissa brister i skolans rutiner att kräva registerutdrag innan en anställning påbörjas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Föfattning

2 kap. 31–33 §§ och 29 kap. 13 § andra stycket skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att studieomdöme skrivs endast när eleven eller elevens vårdnadshavare begär det.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att betygs sätts i enlighet med författningarnas krav. I grundsärskolan ska betygs sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Efter avslutad grundsärskola ska eleverna få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme.

Vid Tullingebergsskolan får alla elever efter avslutad skolgång i grundsärskolan ett intyg med ett allmänt studieomdöme. Enligt rektorn finns det inga rutiner på skolan att inhämta föräldrarnas begäran innan ett studieomdöme skrivs.

Utredningen visar att det finns brister i skolans hantering av allmänna studieomdömen. Bristen bedöms dock som mindre allvarlig varför Botkyrka kommun och Tullingebergsskolan tilldelas en anmärkning.

Föfattning

11 kap. 17 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Elisabeth Ritchey
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).